

Toate drepturile rezervate Editurii Pescăruș

Copyright @ 2016 Editura Pescăruș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOLINTINEANU, DIMITRIE

Legende istorice / Dimitrie Bolintineanu. - Pantelimon :
Pescăruș, 2016

Conține bibliografie
ISBN 978-606-8379-93-7

821.135.1-91-34
398.2(498)

ISBN 978-606-8379-93-7

Distribuit de SC Multicart Com
tel.: 0733.940.772
www.iuppy.ro
www.editurapescarus.ro
comenzi@editurapescarus.ro
www.facebook.com/editura.pescarus

Dimitrie Bolintineanu

Legende istorice

PESCĂRUȘ
București – 2016

...Meridional prin sorginte și imaginație, Bolintineanu a adus în literatura noastră Orientul mirific și senzualitatea, laurii solari, clima blândă și roză. Când viziunile lui se epuizează, când arborescentele fanteziei sale se topesc și când formele grațioase și fragile îngăduie substanței lirice să transpară, poetul se dezvăluie în plenitudinea sa. Descoperi atunci în Bolintineanu nu numai un premergător al lui Eminescu, dar mai cu seamă un precursor al lui Macedonsky...

I. NEGOIȚESCU

Înzcestrarea specială a lui Bolintineanu, vizibilă în legende, dar mai ales în basme, constă ...în tehnica muzicală a versului său, capabil să imite onomatopeic armoniile naturii sau să exprime ritmic emoțiile, pe cele mai variate registre. Poetul e un mare alcătuitor de blesteme în metru amfibrahic („Să-ți arză plămânnii de-o sete adâncă/ Și apă, tirane, să nu pot să bei”), un autor neîntrecut de pasaje simfonice...

Prin astfel de însușiri Bolintineanu s-a impus în literatură română ca un poet foarte personal, ușor de recunoscut în imitații, ca un adevărat șef de școală.

Al. PIRU

CUPRINS

BIOGRAFIE	5
Legende istorice	9
Apa Bârsei.....	9
Baia	11
Bârlad	13
Căpitanul de vânători	16
Cea din urmă noapte a lui Mihai cel Mare	18
Codrul Cosminului	20
Cozia.....	23
Cupa lui Ștefan.....	25
Daniil Sihastru	27
Doamna lui Neagu	29
Domnul Mavrogheni	31
Dragomir sau Cetatea lui Radu Negru	33
Dumbrava Roșie	35
Fata de la Cozia.....	37
Ferentarul	39
Fiastrii.....	41
Grozea vornicul	43
Han-tătar.....	45
Întoarcerea lui Mihai.....	47
Maria Putoianca	49
Mărioara.....	50
Mihai la pădurarul	52
Mihai revenind de la Dunăre.....	54
Mihai scăpând stindardul	55
Mircea cel Mare și solii	56
Mircea la bătaie	59
Miron Costin	61
Moartea lui Mihai Viteazul	62

Monastirea Putna	65
Muma lui Mihai	67
Muma lui Ștefan cel Mare	69
Năvala lui Țepeș	71
Ogogenii	73
Preda Buzescu	75
Sora Ana	77
Ștefan la moarte	79
Ștefăniță domnul	81
Reverii	83
Cântec	83
Cântece din exil	84
Cântece și sărutări	87
Clavecinul	88
Deșertul	91
Elegie	93
Elegie la o Tânără fată	95
Fecioara	96
Fecioara dimineții	98
Fericirea	100
Invocație	102
La	103
LA... (2)	105
La avere	106
La băile Cleopatrei	108
La Cilia	111
La Constantin Negri	112
La flori	114
La lampa mea	116
La o nălucire iubită	118
La o rondurelă	119
La patrie	121
La piramide	124
La pizmă	130
La români	133

La România	134
La Ștefan Golescu	136
La țară	137
La un amic sărac	139
La un avut	141
La unire	143
La un martir	144
La un orb	146
La un poet	147
La un schelet	149
La uitare	151
La ziua aniversală	153
Mireasa mormântului	154
Moartea	156
Morții	157
Muma Tânără	159
O cugetare	160
Odă	162
O fată Tânără pe patul morții	163
O patimă	165
O umbra	166
Plângerile poetului roman	167
Proscrisul	168
Scopul omului	170
Timpul	172
Un regres	175
Un Tânăr român murind în străinătate	176
Viziunile	178
Ziua bună la țară	180
Basme	183
Capul avarilor	183
Doamna lui Negru și bardul	185
Dochia	188
Făt-Frumos	193
Herol	196

Peștera muștelor	199
Umbra răzbunătoare	202
Zina-Doamna	205
Diverse	209
Cântec	209
Cântec național	210
Fata popii	211
Lăutarul	212
La o damă română	216
Mihai și călăul	218
Plopul	219
REFERINȚE CRITICE	221

I se joacă la Brașov După bătălia de la Călugăreni.

- 1869 — Apare volumul *Poezii din tinerețe nepublicate* încă, apoi tipărește *Domnii regulamentari și istoria celor trei ani de la 11 februarie până astăzi, Viața lui Cuza-Vodă, Cartea poporului român, Cugetări filozofice și politice în raport cu starea actuală a României, Nepăsarea de religie, de patrie și de dreptate la români, România roabă la austro ungari*, poema epică „*Traianida*”, „*Viața lui Traian August, fondatorul neamului românesc*”.
- 1870 — Scoate în martie un număr din *Dâmbovița* scris numai de el.
Călătoarește la Paris.
Publică noua versiune la *Traianida*, culegerea de satire politice *Menadele*, cartea *Plângerile României*, ediția a doua revizuită din *Viața lui Vlad Țepeș-Vodă și Mircea cel Bătrân, Viața și faptele lui Mihai Viteazul, Viața și faptele lui Ștefan-Vodă cel Mare*.
- 1871 — Se îmbolnăvește și este internat la Spitalul Pantelimon. I se refuză acordarea unei recompense naționale.
- 1872 — La 20 august se stinge din viață la Spitalul Sfântul Spiridon din București. Este înmormântat la Bolintin-Vale.

Legende istorice

APA BÂRSEI

Ca un fluviu d aur, splendidă lumină,
Peste patru taberi, varsă luna plină.
Turcii și tătarii somnului se dau;
Ungurii, la mese, grijile-nșelau.
Astfel prin furtună, printre nopți, pe mare
Lopătarii varsă Tânăra cântare.

Dar Șerban nu doarme, căci dulcele somn
Rar răsfăț geana unui mare domn.
Grijile, în horă, turbure se duce
Încotro lumina mai splendidă luce.

Către astea, cântul păsării prin flori
Spune că se varsă fragedele zori.
Domnul către ceruri-nalță rugăciune,
Apoi dă semnalul, trompeta răsună.

Lupta se începe, cetele tătare
Pasă înainte, strigă cu turbare.
Turcii le sprijină; turcii și tătari
Se îndes, s-amestec... Sprinteni armăsari
Nechează, spumează... Armele răsună;
Tremură pământul... Muntele detună,
Soarele pălește... Apele roșesc...
Păsările-n aer zborul lor opresc.

Omul se îmbată d-omenescul sănge...
 Muma către sănu-i copilașul strâng.
 Ungurii rezistă furiei cei vii,
 Dar cum în suflarea negrei vijelii
 Arborii rezistă, câteva minute,
 Apoi își sfărâmă crăcile bătute,
 Astfel stau maghiarii cu-nfocatul dor,
 Cu puterea dalbă sufletelor lor.
 Dar-necați d-a noastră crâncenă putere,
 Iată că se pleacă, bărbăția pieră.
 Dar atunci începe cruda măcelare.
 Furia scăpată, urlă cu turbare.
 Caii calcă-n sânge până la copiți,
 Calcă și sfărâmă morții și răniți.
 Strigăte, trufașe, celui ce învinge,
 Se confund cu plânsul celui ce se stingă,
 Astfel cum bacanta, l-al plăcerii loc,
 Vine despletită și cu ochii-n foc,
 și cu voluptate, și nesăturată,
 De plăceri sălbateci și de vin se-mbată.
 Secheli s-abate. Zilele-i se curmă,
 Patru mii de nobili în mormânt îl urmă.

BAIA

I

Trage-ți înc-o dată spada fulgeroasă,
 Țară de mari fapte, țara mea frumoasă.
 Un minut în viață tu te-ai odihnit
 Și pe păru-ți mândru florile-au pălit!
 Dulcile surâderi pe buze fecioare
 Stinsu-s-au la umbra grijii gânditoare.
 Peste tot răsună cântece de dor
 Cu suspine triste îngâname-ușor!

II

Cetele maghiare pe câmpii s-adun,
 La cetatea Baia tabăra lor pun,
 Mateiaș solește marelui Ștefan
 Ca să-l recunoască drept un suzeran.
 Dar eroul nostru încă-i dă de știre
 — „Până ce români, mândri de mărire,
 Pentru țară moartea vor disprețui,
 Mâinile de lanțuri nu-și vor umili!”

III

În cetatea veche ungurii-au rămas
 Și-n plăceri molateci inimile las.
 Într-o noapte tristă, într-o sărbătoare,
 Ei înșală dulce grija gânditoare.

Viața, dezbrăcată d-ale ei dureri,
Cură pentru dânsii plină de plăceri.
Dar p-atunci români cu cel călcător
Nu beau dintr-o cupă viața țării lor.
P-a fecioarei frunte, aste sărbători
Nu puneau plăpânde și suave flori.

IV

Noaptea toate seamăn mai spăimântătoare,
Moartea le-mprumută vălul de teroare.
Conjurați d-odată, în orgia lor,
Ei se dau ca mieii la cei ce-i omor.
Ştefan pune focul. Flacăra s-unește
Cu teroarea morții și pe toți uimește.
Zorile se varsă. Pe cetatea lată
Către cer se-nalță flacăra turbată.
Junele bacante, bete, despletite,
Mai cătând cu gura sărutări dorite,
Cu amanții tineri, spectacol amar!
Într-un râu de flăcări, repede dispar.

Iar Corvin cel mare, revărsând suspine,
Cu trei răni și singur fuge cu rușine.

BÂRLAD

Turcii intră-n țară, trec, se grămădesc,
Alții tot d-odată la hotar murgesc.
Dar Ștefan cel Mare cu oștile sale
Spre Bârlad se duce și-i așteaptă-n cale.
Un boier îi zice: — „Doamne! Mulți mai sunt,
Mulți se varsă turcii pe acest pământ!”
Ştefan îi răspunde: — „Și mai bine-mi pare.
Nu vom sta noi nimeni fără de lucrare”.
Zice. Late valuri cetele-i pornesc.
Pulberea se-nalță, armele lucesc.
Domnul pune oastea sub trei capi de țară.
Avangarda pleacă... Lupta-ncepe-amară.
Numărul lor mare pe moldavi îi strâng.
Soarele s-ascunde sub un nor de sânge,
Noaptea împrumută zilei val de dor,
Negură și pâclă pe pământ cobor.
Cum din munți coboară două repezi unde,
Se-ntâlnesc pe cale, scot mugiri profunde,
Apoi preunate, pe un singur pat,
Spumegă și-aleargă, și-alergând se bat.
Astfel se-ntâlniră ambele armate
Și d-a lor lovire par împovărate.

Oameni puși să sune, prin adânci păduri,
Sună din cimpoaie, buciume, tamburi.
Turcii stau și-ascultă larma depărtată!
Cu trei alte armii cred că-au să combată.

Râul îi constrânge. Umbra ce s-a ntins
Îndoiește spaima. Focul lor s-a stins.
Cei mai mari s-adună... Ce vor face oare?
Buciumele sună, răspândesc teroare.
Unul ia d-a fuga... Toți îl urmăresc,
Ca pulberea în vânturi toți se risipesc.
Ştefan îi preurmă, fuga lor nu-i scapă.
Multi, cuprinși de spaimă, sar și pier în apă.
Alții, între dânsii singuri se ucig,
Alții-n spada noastră, năvălind, să-nfig.
Astfel multe paseri, prin furtuni turbate,
Zboară risipite, par însăpămantate!
Unele s-aruncă peste râpi și mor,
Altele pe sânul celor ce le-omor.
Râul spumă sânge. Turburile-i valuri,
Strânse de cadaveri, se revars pe maluri.
Ştefan pretutindeni îi doboar-amar,
Dându-le gonire până la hotar,
Cum pe calea coasei, pe întinse crânguri,
Maldăru cel verde zace rânduri, rânduri!
Astfel pretutindeni zac și morții lor.
Corbii, cete late, peste dânsii zbor.

Dar Ștefan cel Mare capii oștii-unește
La voioase mese și-astfel le vorbește:
— „Raz-acestei lupte petrecută-n nori
Luce ca lumina soarelui la zori,
Dar a sa lumină foarte lucitoare,
Să nu ne răpească prin a sa vulvoare.
Fala e un soare mândru, strălucit,
Ce orbește ochiul care l-a privit”.
Astfel zice domnul. Cupele-aurite

Cheamă, prin toaste, zile strălucite.
Tinere fecioare cununau cu flori,
Cu-a lor dulce mână, bravii vingători.
Altele, pe harpe, cântă dulce, lin,
Gloria română și-al Moldovei chin.
Iar Ștefan ascunde fața-i strălucită
În regala-i mantă cu aur mândrită.

Ca un glob de aur luna strălucea
Și pe-o vale verde oștile dormea;
Dar pe-un vârf de munte stă Mihai la masă
Și pe dalba-i mâna fruntea lui se lasă.
Stă în capul mesei, între căpitani
Și recheamă dulce tinerii săi ani.
Viața noastră trece ca suava rouă
Când speranța dulce ne surâde nouă.
Astfel astă dată viața lor cură;
Cugetele triste nu-i mai turbura;
Luna varsă raze dulci și argintoase;
Austrul le suflă coamele pletoase;
Căpitani toarnă prin pahare vin
Și în sănătatea lui Mihai încchin.
Dar Mihai se scoală și le mulțumește
Și luând paharul astfel le vorbește:
— „Nu vă urez viață, căpitani mei!
Dimpotrivă, moarte, iată ce vă cei!
Ce e viața noastră în sclavie oare?
Noapte fără stele, ziua fără soare.
Cei ce rabdă jugul ș-a trăi mai vor
Merită să-l poarte spre rușinea lor!
Sufletul lor nu e mai presus de fierul
Ce le-ncinge brațul, iau de martur cerul!

Dar românul nu va câmpuri fără flori,
Zile lungi și triste fără sărbători.
Astfel e vulturul ce pe piscuri zboară
Aripile taie-i, că ar vrea să moară!
Astfel e românul și român sunt eu
Și sub jugul barbar nu plec capul meu”.

